

Jönköping

amos

DEC 2018

DIN TIDNING
FRÅN SVENSKA KYRKAN

DeLA
– en unik
butiksidé

Välkommen
till kyrkan i
advent och jul!

Porträttet:
Louise Hoffsten
Så mycket bättre var
bland det tuffaste och
roligaste jag gjort.

Tema: Stjärnor

De tre vise männen hade
Betlehemsstjärnan. Vilka
ledstjärnor följer du? Möt en
artist som aldrig ger upp,
inspirerande influencers
och helt vanliga
människor
som gör
något
stort.

Bröderna Arin
vill att
teatern
ska beröra

Julkrubbans
historia

Glädjen i att få förbereda har vuxit med åren

ATT FÅ tända första ljuset, värma glöggen, sjunga hosianna och längta till jul. Jag hör till dem som tycker väldigt mycket om den tid på året som nu ligger framför oss och som vi kallar advent. Baka lussekatter, göra fint där hemma. Glädjen i att få förbereda har vuxit med åren. Det som i en annan av livets faser kunde skapa stress, kan jag idag på ett helt annat sätt njuta av.

Advent är också en väldigt fin tid i våra kyrkor, psalmer som vi älskar att sjunga och texter vi känner igen. Jesus, fredsfursten, kommer till en värld som längtar efter fred. Första söndagen i advent är kyrkoårets första dag. Bli inte förvånad om man hälsar dig välkommen till kyrkan med ett Gott nytt år! Ett nådens år!

NÅGON HAR sagt: Tron är gratis, men kostar allt! Nåd betyder gratis. Trons gåva, den grundmurade tilliten till Gud i liv och död, räcks oss utan någon annan agenda än att Gud vill ha relation och vill oss väl. Ändå kostar den allt. Hur kan vi förstå det?

Har vi händerna fulla, så kan vi inte ta emot vare sig tro eller annat. Utmaningen för varje människa ligger i att lägga det som vi räknar

”Advent är också en väldigt fin tid i våra kyrkor, psalmer som vi älskar att sjunga och texter vi känner igen.”

som vår säkerhet och buffert, åt sidan. Och lita på att Gud sörjer för oss. Priset är högt för oss som har vår trygghet i ett välstånd. Tron är gratis, men kostar allt!

DET ÄR advent och Jesus, fredsfursten kommer till en värld som längtar efter fred. Han kommer till oss och bjuder oss att ha vår trygghet hos honom.

Välkommen att fira advent och jul i våra kyrkor.

ANN ALDÉN
KYRKOHERDE

FOTO: KICKI ALM

Redaktion

Varsågod ...

... här kommer ett nytt nummer av tidningen Amos Jönköping. Den delas ut gratis som en hälsning från Svenska kyrkan Jönköping. Om du har synpunkter eller önskemål på innehåll, är vi intresserade av att ta del av dem. www.svenskakyrkan.se/jonkoping komp@svenskakyrkanjonkoping.se Telefon: 036-30 35 00, växel.

Redaktionen: Martin Ahlqvist, Cecilia Borglin, Frida Ohlsson Sandahl, Erik Lindfelt, Josefine Setterström och Pär Sjöstrand.

Ansvarig utgivare: Sara Grant
sara.grant@verbum.se

Produktion: Verbum AB

Tryck: Stibo Complete 2018

Annonser: Display i Umeå AB, 090-7115 00, info@display-umea.se

Svenska kyrkan
JÖNKÖPING

En del av AMOS

amos

Innehåll 6/18

- 4** **Smått&Gott.**
Välkommen till våra kyrkor i jul och advent
- 6** Bröderna Arin vill att teatern ska beröra
- 10** **Tema: Stjärnor**
Influencern
vår tids ledstjärna

Porträtt:
Louise Hoffsten
Alla vovvar är värda
ett riktigt hem
- 23** Yrke i kyrkan: Diakon
- 25** DeLA
– en unik butiksidé
- 26** Gudstjänster i jul,
nyår och Trettonde-
dag jul
- 28** Julkrubbans historia
- 31** Korsord
- 32** Krönika: Karin Ahlqvist
& Charlotte Säll

Välkommen till kyrkan i advent och jul

ADVENTS OCH JULKONSERT

Advents- och julsånger framförd av ca 70 körsångare i projektkör och kyrkokör, tillsammans med sångsolist Johanna Axelsson och kompband: Tomas Udin piano, Robin Mållberg, bas, Pierre Bokor, slagverk, och Mats Brengesjö, saxofon. Under ledning av Håkan Sparf.

Lördag 1 december 18.00
Ekhagskyrkan

ADVENTSKONSERT

Stämmingsfull adventskonsert med toner från Gräshagens Kyrkokör.

Lördag 1 december kl. 18:00
Gräshagskyrkan

MUSIK I ADVENT "HIMLEN ÄR HÄR"

Adventssånger och ett smakprov ur den nyskrivna musikalen "Himlen är här" (text Bertil Murray, musik Linda Sandström) Dalvikskyrkans kör och musiker under ledning av Linda Sandström

Präst: Martin Fredh
Lördag 1 december 18.00
Dalvikskyrkan

MUSIK I ADVENT

Adventsmusik med Sofia kyrkokör, Sofia ungdomskör, Frälsningsarméns musikkår.

Präst: Karin Hagberg
Söndag 2 december kl 18.00
Sofiakyrkan

DEN SJUNGANDE JULGRANEN

På söndagens julslytning framförs traditionsenligt den sjungande julgranen även i år. Församlingens körer sjunger julsånger från klockan 15 och framåt.

Söndag 2 december 15.00 och framåt
Hovrättstorget

ANNONSERING AV JÖNKÖPINGS LUCIA

Årets lucia presenteras. Kören Nova framträder.
Söndag 2 december 18.00
Hovrättstorget

MESSIAS

av Georg Friedrich Händel i Advent

Njut av musiken som bl.a. innehåller hela del 1 som kretsar kring advent- och juldagens texter samt delar ur andra och tredje delen som handlar om påsken och det kristna livet. Konserten framförs av Sofia motettkör, projektkörsångare, Göteborg Baroque och solister, under ledning av Annica Sjöstrand.
Biljetter: Biljetter å 140 kr förköp hos Nya Musik, samt vid entrén konsertdagen från kl 17. Onummerade platser.

SÖNDAG 16 DECEMBER 18.00
SOFIAKYRKAN

MUSIK PÅ BYMARKEN

Musikandakt med Huskvarna Musiksällskap, under ledning av Mart Hallek.
Andakt Martin Fredh.

Lördag 8 december 18.00
Bymarks kyrkan

LUCIAKONSERT I KRISTINE

När natten går tunga fjät kring gård och stuva kommer Lucia med ljus i hår. Stämmingsfull och värmande luciakonsert med klassiska och älskade körsånger. Med Kristine barnkör, Kristinekammarkör. Fri entré.

Söndag 9 december 15.00
Kristine kyrka

KRÖNING JÖNKÖPINGS LUCIA 2018

Traditionsenlig julkonsert med kröning av Jönköpings lucia 2018. Tillsammans med kören Nova. Arrangör: Lions Club. Inträde 50kr till förmån för KvinnoTjejjouren (fritt inträde för barn under 16år),

Torsdag 13 december 18.00
Kristine kyrka

LUCIAMORGON

Kom in i julstämning och börja luciamorgonen med en stämmingsfull luciakonsert, framförd av Sofia Ungdomskör, Flickkör och Gosskör.

Torsdag 13 december 07.00
Sofiakyrkan

JULKONSERT - "CANTILENA 40 ÅR"

Sedan slutet av 90-talet har kören bjudit in till traditionell Julkonsert veckan innan julhelgen och i år firar kören 40 år. Cantilena är en damkör som har sin bas i Ekhagskyrkan. Kören består av 20 medlemmar och leds av kyrkomusiker Håkan Sparf. Björn Sandberg, piano, Robin Mållberg, bas och Samuel André, slagverk samt Jazztrion Nejder. Kvällens repertoar bjuder på traditionella julsånger och en och annan nyhet.

Lördag 15 december 16.30 och 19.00
Ekhagskyrkan

JULKONSERT

Ta del av julens pärlor med Gospelkören Adoremus och kvällens gästsolist, musikalartisten Matilda Ambré, Edvin Kiland, bas, Erik Lundh, trummor och Karin Edwardsson piano. Fri entré.

Lördag 15 december 18.00

Kristine kyrka

JULKONSERT

Ta en paus i julstressen och lyssna till julsånger framförda av kören Vättertön.

Lördag 15 december 16.00

Gräshagskyrkan

MUSIKANDAKT MED TRIO MEA.

Maria Carlsson sång, Eva Melin piano och orgel, Anna Jorendal tvårflöjt. Andakt Martin Ahlqvist.

Lördag 22 december 18.00

Bymarks kyrkan

JULKONSERT MED KÖRERNA PÅ VÄSTERS HÖJDER

Folkliga koraler och traditionella julvisor med folkmusikduon ANDA och kyrkokörerna från Bymarken, Dalvik och Järstorp. Andakt Martin Fredh.

Söndag 30 december 18.00

Järstorps kyrka

JULKONSERT MED JÖNKÖPINGS ORATORIEKÖR

Saint-Saëns Juloratorium, solister och musiker.

Söndag 6 januari 18.00

Kristine kyrka.

**Kröning
Jönköpings
Lucia 2018
13 december 18.00
Kristine kyrka**

A photograph of two men standing in a room. The man on the left is wearing glasses, a dark blue sweater over a light blue shirt, and jeans. He has his arms crossed and is looking directly at the camera. The man on the right is wearing a light blue button-down shirt and is smiling slightly. In the background, there are blue chairs with white polka dots and a window with white curtains.

Bröderna Arin vill att teatern ska beröra

Det är kallt ute, minst någon minusgrad i luften och jag är på väg för att möta upp bröderna Arin på anrika Jönköpings Teater där en av bröderna, Christian, har sitt kontor. Jag är några minuter tidig och väntar vid en av entrédörrarna till teatern. I dag är teatern stängd så dörrarna är låsta. Istället möter Christian mig vid sidoentrén där vi går trappstegen upp till kontoret som ligger högst upp i teaterns lokaler.

Christian fixar med kaffe och mineralvatten innan vi sätter oss vid det avlånga bordet med utsikt över Hovrättstorget. Utanför fönstret rör sig människor i målinriktade strömmar. Det är lunchtid och människor är på språng. Mot lunch, kanske mot helg? Telefonen ringer, Jesper meddelar att han är några minuter sen, han kommer direkt från Jönköpings länsmuseum där han hämtat nycklar inför helgens teaterföreställning, i Bauerskogen som sätts upp där. Ja, för det är mycket med det praktiska när man arbetar med mindre teateruppsättningar berättar de unisont när Jesper anlant.

De gör allt från det lilla till det stora. Packar med sig scenerna och dekoren som ska användas, bygger scenen när de kommer fram och allt annat som hör föreställningen till. Schemat är ofta fullspäckt och för tillfället har de fem till sex produktioner igång löpande, så det är mycket som ska ordnas. Det märks att det är full fart och Christian berättar att schemat just nu är fullspäckt:

– Det är full fart sju dagar i veckan nu. Jag kan räkna mina lediga dagar på en hand, nej på tre fingrar till och med tror jag, säger han och håller upp sin hand och skrattar.

DET MÄRKS att han tycker det är roligt. För tillfället har de igång produktioner som *Ankomsten*, *Diktatorn* som är en föreställning för 3-6 åringar, *Bull*, *Ondskan*, *Beethoven i Stalingrad*, samt *Monstret i väggen* som är en stor föreställning berättar de entusiastiskt, där den sistnämnda är en mysrytare där barnen sitter mitt i scenen, mitt i rummet och är en del av scenografin och en del av berättelsen. Läskigt och underhållande på en och samma gång.

Just barn – och ungdomsteater är något som ligger dem båda varmt om hjärtat. Christian spelar på TEATERi, som är Region Jönköpings länets enda fria professionella barn- och ungdomsteater och har under åren satt upp över 40 pjäser, många av dem barn- och ungdomsteaterföreställningar. Jesper på

Arin Teaterproduktion som skapar både egna föreställningar och i samarbete med andra, där även han medverkat i många produktioner för barn och unga.

– Man får ut så mycket när man spelar för barn. Det blir som en annan energi i rummet. Man får hela tiden vara med i nuet och stämman av situationen och dra in dem i skådespelet, berättar Jesper och gestikulerar med händerna och fortsätter berätta:

– Att vid varje tillfälle se vad det är som griper tag denna gång, när man kan dra på och när ska man hålla igen. Samspelet oss emellan blir som en del av berättandet, utvecklar han.

DET ÄR viktigt att produktionerna håller kvalitet. En riktigt bra barnproduktion ska alla kunna se. Den ska hålla så pass hög klass att även vuxna ska kunna se den, fortsätter Christian samtalet. På TEATERi gör de stora produktioner och är kända för det visuella, för sina stora, väl genomtänkta föreställningar men även för sitt mod och sin fantasirikedom att våga sig på de uppsättningar som man gjort, berättar Jesper.

Att det är viktigt med substans i historierna för bröderna är tydligt. Historien måste alltid vara central annars blir det lätt platt.

– Vissa föreställningar är enbart underhållande, men i slutändan handlar det ofta om något i alla fall. Det är hela grunden till konsten – att väcka något hos människor – att de blir berörda. Att bli berörd behöver inte betyda att man gråter utan det kan likaväl betyda att man skrattar, blir underhållen, inspirerad, eller att det väcker en tanke – att de när de går från föreställningen funderar på hur det kommer sig att saker uppfattas på ett visst sätt, fortsätter de.

MÅNGA AV de pjäser som de sätter upp och medverkar i har ett djup och berör ofta existentiella frågor. Ofta grundat på mänskliga rättigheter och alltid med ett humanistiskt värde som en självklar värdegrund.

– Det är en självklar grund att stå på, att på

vårt sätt försöka verka för att göra samhället så humant det går. Att med teaterns hjälp belysa frågor från olika håll. Att vrida och vända på situationer och göra dem komplexa. Göra det möjligt att se saker från olika håll, att skapa en intressant historia från flera aspekter. Världen är inte svartvit och det är viktigt att pjäserna inte är det heller, då berörs publiken mer, utvecklar de tillsammans.

Tanken är att den som ser pjäsen ska tänka "det kunde varit jag", berättar Christian. Med historiens hjälp vill de lyfta på fler stenar och visa att olika fenomen ofta inte är så okomplicerade. Det är viktigt att våga lyfta viktiga saker. Miljöfrågan exempelvis, fortsätter Jesper innan Christian tar vid och förklarar:

– Vår idé är att berätta starka historier om hur det är att vara människa. Vi vill berätta raka historier, ta med vår publik på en resa och det individen tar med sig när de går härifrån det tar de med sig. Men det är viktigt att en historia skulle kunna vara sann, fortsätter Christian.

ONDSKAN EXEMPELVIS handlar om hur man kan angripa situationen och sätta sig in i det. Att skapa möjlighet till empati. Att ta ställning. Pjäsen har hyllats unisont av kritikerna och blivit inbjuden till San Francisco International Arts festival och Kansas International Festival i USA. En annan pjäs, *Ankomsten*, som 2017 blev tilldelad den prestigefyllda utmärkelsen Scenkonstbiennalen, handlar om en man som tvingas lämna sitt land och sin familj. Han gör en lång resa och kommer till en plats som är helt annorlunda från vad han är van vid. Det liknar inget som finns här på jorden. Det är inte USA eller Europa, vilket gör att åskådaren får svårt att säga att det handlar om de andra. Man sätter sig själv in i huvudpersonens skor. På platsen han kommer till är allt är annorlunda, språket, grönsakerna, djuren, pengarna. Även *Ankomsten* har nått utanför Sveriges gränser och var en av akterna i den tre dagar långa festivalen om migration i Madrid tidigare i år.

– Publiken hamnar i en lika obegriplig värld och ska då identifiera sig med huvudpersonen, säger Christian, som tillsammans med sina medspelare alla hade sex roller var. Det är en färgstark och omskakande berättelse om att börja om på nytt.

Exemplet kan göras många, det finns en hel uppsjö av pjäser som bröderna satt upp både nationellt och internationellt. Det internationella har en självklar del i deras arbete. Det internationella ökar kvalitén och berikar produktionerna menar Christian och lyfter upp fördelen med att spela olika saker och ha olika bakgrunder.

– Det är viktigt att komma ut på fler scener och det är viktigt att få komma in med olika erfarenheter, andra idéer, att ta del av en annan kultur och få en annan kunskap och

"Vår idé är att berätta starka historier om hur det är att vara människa. Vi vill berätta raka historier, ta med vår publik på en resa och det individen tar med sig när de går härifrån det tar de med sig."

möjlighet att ta del av andra traditioner. Det är toppen!

Jesper nickar och flikar in att det är en kreativ process – att utvecklas och hitta nya vägar. Det gör det roligare både för sig själv men även för publiken.

BÅDA HAR en internationell erfarenhet och är skolade utomlands i såväl London som USA och har uppträtt på de stora scenerna. Men att arbeta som skådespelare i USA var slitsamt. Det är oerhört stor konkurrens och många som jagar samma dröm, berättar Christian.

– Det är lite som ett lotteri, faktiskt. Det är otroligt många som är där. Det gör det svårt att leva på sitt yrke i USA. Konkurrenten där är hård! Det var helt enkelt dags att komma hem till Sverige när jag gjorde det, berättar Christian.

Sedan dess har han haft sin bas här i Jönköping medan Jesper har ett delat boende och bor både i Jönköping och i Stockholm beroende på var han jobbar.

Flera av deras pjäser har sålt för fulla hus och de uppträder över hela Sverige och på flera internationella scener, men vad är det som får dem att fortsätta år efter år, föreställning

efter föreställning? Vilka är drivkrafterna?

– För mig är det att ständigt utvecklas, att göra bättre föreställningar. Komma ut till fler. Öppna dörrarna utanför Sveriges gränser, både personalmässigt och att fler kommer hit, men även att vi får lov att spela mer internationellt, svarar Christian och funderar lite innan han fortsätter berätta: Utveckling är för mig vad som finns i dig själv och att vara i din karaktär. Det är något nytt varje gång, en ny utmaning varje gång man ställer sig på scenen, och man får en annan förståelse för karaktären. Vi gör ju research, tar in miljön och ser vad som kommer funka och inte och i det kan man utvecklas. Man är ju den personen där och då. Drivkraften till att förstå. Vissa handlingar kan inte försvaras de kanske kan förklaras. Alla människors rättfärdigar sina handlingar och har en ursäkt för även de sämsta handlingarna.

FALLENHETEN FÖR att ta sig an ett mer existentiellt fokus i sina föreställningar kan de inte riktigt sätta ord på, utan lyfter framförallt nyfikenheten och kvaliteten i utförandet som en drivkraft. Det är viktigt att ett pjäsval utmanar, kanske att jag instinktivt väljer pjäser utifrån min tro, jag vet inte, fortsätter Christian. Alla väljer olika. Men kyrkan har en självklar plats i mitt liv. Jag går så ofta jag kan. Det känns viktigt. Jag känner mig hemma där, berättar Christian. Bröderna är en del av en prästfamilj och tron har alltid funnits med dem. Men det är svårt att engagera sig på en mer långsiktig basis, på grund av att schemat är så fullt, avslutar de innan vi tar oss trapporna ner till den anrika teatern där vi avslutar vårt möte. Till historiernas mittpunkt. Till de gröna ridåernas arena.

CECILIA BORGLIN

METROPOLIT ANTHONY BLOOMS SISTA FÖREDRAG!

Metropolit Anthony av Surozh höll 2001–2002 en serie föredrag som nu översatts till svenska. En underbar skatt att ösa ur!

Utkommer i slutet av november.

Tel. 042–37 48 10 | www.gaudete.se

GAUDETE
FÖRLAG

KONST AV LARZ LINDQVIST

Jesusmotiv sprayade på gamla Trasmattor 6.000:-

www.passionart.se

139:-

Guds Ord varje dag 2019
... varje dag ett nytt uppmuntrande bibelord!

50kr rabatt vid köp över 400kr

Ange „amos“

TIMOTEUS
FÖRLAG
...om Bibeln

Beställ nu!

timoteus-forlag.se

0506-14313

info@timoteus-forlag.se

Guds lösningar på livets problem är lösningar som verkligen fungerar, eftersom de kommer ... just från Gud. Upplev själv Hans lösningar för t.ex. äktenskapsproblem, känslomässiga störningar, karaktärsproblem och mycket mer!

Rekommenderas varmt!

400 sidor, inbunden, 180:-

180:-

Influencern vår tids ledstjärna

Kändisar och ledare är inte längre självklara förebilder för hur vi ska se ut eller leva våra liv. När frågorna förändras behöver inte svaren komma från auktoriteter. Vi lyssnar lika gärna å vanliga människor på sociala medier. De kallas influencers.

TEXT: MATS KARLSSON ILLUSTRATION: ROBERT HILMERSSON

ANGELIQA MEJSTEDT älskar skogen. Det har hon gjort ända sedan hon var liten och gick med mormor i naturen kring Sala.

– Det som betyder mest är de där skogsstigarna som jag vandrat tusentals gånger, där jag kan varje krökning på stigen, där jag gått i alla väder med alla tankar som fått surra klart, där steg efter steg är som att komma hem. Det vill jag förmedla.

Och på den stigen är det, nu i form av Vandringsbloggen. Där ger Angeliqa tips och råd om vandringar – allt från en tur bakom knuten till långa pilgrimsvandringar i andra länder. Med åren har den utvecklats och finns nu som en community på Facebook, en bild- och filmblogg på Instagram, filmer på Youtube, i korthet på Twitter och i radioformat på poddcast. Totalt når hon 50 000 unika besökare i månaden.

COMMUNITYN PÅ Facebook med 15 000 medlemmar har ynglat av sig med bokklubb, köp och sälj för friluftskläder och utrustning. Det har bildats lokala grupper där vandrare söker tips, vänner att ge sig ut på tur med eller en livskamrat.

– För mig är det otroligt hedrande att det blivit en samlingsplats där medlemmar vågar bjuda ge sig ut med människor de inte känner. Det är det modigaste jag vet!

I stort sett vem som helst kan i dag bli en förebild. Stora skaror människor kan följa vad du skriver och visar på sociala medier, i kanaler som Facebook, Youtube, bloggar och Instagram. Om du har något att säga.

Brinner du för något och för fram det på rätt sätt kan du efter idogt arbete plötsligt ha 100 000 följare. De känner igen sig i dig och

VEM LEDER DIG?

Utan självklara auktoriteter eller heliga rättesnören, var hämtar du då riktning och inspiration? En ung människa som kommit igen efter en tragedi, en artist som vägrar ge upp eller en influencer som står upp på nätet?

FORTS ►►

”Tomma fraser och visdomsord i flott förpackning går inte längre hem, utan mer det vardagliga, även det solkade och trasiga.”

inspireras av dig; vad du skriver och berättar får betydelse för många. Du har blivit en influencer.

DET VIKTIGA är inte att materialet presenteras proffsigt eller ens snyggt, utan att du är äkta och övertygande. Tomma fraser och visdomsord i flott förpackning går inte längre hem, utan mer det vardagliga, även det solkade och trasiga. Vi vill inte tillbe lyckoprofeter och veta hur vi ska bli framgångsrika och lyckas – vi vill peppas i vardagen, få praktiska tips eller kanske förstå varför vi mår dåligt. Vi söker stöd från andra i samma sits, som vågar berätta.

Vi kan också dela ett intresse som influencern engagerar sig i, det kan vara allt mellan himmel och jord: mode, mat, politik, friluftsliv och miljö. Det kan också vara en mix, en blandning av allvar och trams. Det viktiga är din röst, att du är en kompis som andra kan följa i vardag, fest och rent av ned i svarta håll.

NÄR VI mådde dåligt i tidernas gryning vände vi oss till högre makter. När vi var villrådiga och inte visste på råd sökte vi svar i heliga skrifter, i myter och hos orakel. Svaren på våra viktigaste frågor kom från allvetande makter. Vägen bort från auktoriteter har varit lång.

De heliga skrifterna var våra enda rätt-snören innan andra medier gav oss bilder av omvärlden. Sanningarna förmedlades av lärde som präster och sedan vetenskapsmän. I början på förra seklet kom kändisar som artister och filmstjärnor in i bilden.

Efter andra världskriget trädde statsmän och politiska ledare som Mahatma Gandhi och senare Nelson Mandela fram. Religiösa förebilder som Moder Theresa och Dalai Lama inspirerade många. Delvis i deras spår trädde starka personligheter inom new age fram, inom näringslivet inspirationstalare. De talar till oss, men från en upphöjd position.

Först nu har vi, på gott och ont, fått rätt till vår egen sanning. Det medielandskap som likställt fakta med åsikter, gett oss nättroll

Engagemang, mod och äkthet, det är vad vi kräver av en förebild i dag.

och fake news, har ju även skapat influencern. Den som talar till oss från samma nivå, mitt ibland oss.

Kanske begär vi inte längre svar, vi vill mer ha någon att prata med. Men den som söker en ledstjärna ställer ungefär samma krav som på de upphöjda oraklen: engagemang, mod och äkthet. Men helst någon som också utmanar makten och invanda föreställningar, som gör det osynliga synligt.

Där hittar vi våra förebilder i dag. En Therese Lindgren, som modigt berättar om sin psykiska ohälsa och har 100 000-tals följare, en Linnéa Claeson, som tar strid mot män som trakasserar kvinnor på nätet.

En överväldigande del av alla influencers är unga tjejer som skriver för unga tjejer. De som säger det man själv skulle vilja våga säga till den som begär övergrepp eller allmänt betar sig illa mot kvinnor. De som berättar om sociala fobier, psykiska problem, mens och annat skamfyllt. De som jobbar för miljön eller bara visar sin vardag. Med mycket mera.

MÄNNEN ÄR än så länge få. Bland pojkar är fotbollsstjärnor och andra idrottshjältar – mycket förenklat förstås – fortfarande gångbara som ledstjärnor, där är det få som gett sig ut på sociala medier och pratar om till exempel psykisk ohälsa och annat känsligt.

Av de 500 medlemmarna i *Influencers of Sweden* är bara en bråkdel män. Branschorganisationen arbetar för att öka mångfalden och visa att även män, äldre och personer med annan etnisk bakgrund har något att förmedla. Med etiska regler vill man också motverka

schablonbilden av att en influencer är en kvinna under 25 som skriver om mode för att få gratis kläder.

De flesta medlemmar har egna hemsidor eller bloggar där de för fram sina budskap. Det kan handla om i stort sett vad som helst, men livsstil, resor och miljö är stora nischer. Och de har genomslag, enligt organisationens ordförande Caroline Frankesjö som är bloggande fotograf.

– Vi vet att det är framför allt många unga som lyssnar. Det går tydligt att se i vad de köper, vad de lyssnar på eller vad de tar ställning för – även om det är svårare att mäta. Äldre har ju redan bildat sin uppfattning om det mesta.

DE KANALER som medlemmarna använder för att marknadsföra sina bloggar är framför allt Facebook, Instagram och Youtube. Facebook tappar bland yngre, det blir alltmer ett medium för medelålders. Däremot använder de unga snapchat, och alla under 26 tittar på Youtube, där många influencers lägger ut filmsnuttar. Även poddar ökar, enligt färsk statistik från Internetstiftelsen som kartlägger våra nätvanor.

Influencers of Sweden arbetar aktivt för att medlemmar ska få schyssta villkor och inte skriva utan att få betalt åt företag som skänker bort saker. De som bara hyllar produkter för att de är gratis tappar snart förtroende bland följarna – och gör företagen en otjänst, framhåller Caroline Frankesjö.

– Våra medlemmar ska kunna tjäna pengar och företag ska inte få gratis publicitet. Vi tror att man kommer att se mer seriöst på branschen i framtiden.

ANGELIQA MEJSTEDT har med sitt idoga arbete, på slingriga stigar i sol och regn, nått en position där hon kan försörja sig på sitt bloggande. Hon har fått en ny umgängeskrets med trogna följare ”kringden digitala lägerelden”, men när även en bredare krets.

Nu mera är hennes största intresse ett heltidsjobb. Det finansierar hon med att leda workshops, hålla föredrag, skriva krönikor och artiklar, samarbeta med sponsorer och nätannonsörer. I våras kom boken *Vandra*.

– Mycket av det jag gör är ren service som jag aldrig kan ta betalt för, att ha så många plattformar igång är mer än ett heltidsjobb – det är en livsstil. Men i dag har jag full frihet att leva det liv jag vill, på mina villkor, ●

AKTUELLT FRÅN VOTUM FÖRLAG

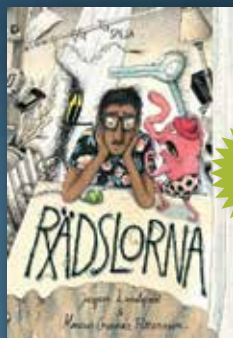

295:-

Stefan Edman & Jan Töve **Bohuskusten** Världens sjunde skönhet

Bohuskusten förr och nu är den första stora boken på fyrtio år som ger en bred skildring av denna makalösa kustrens. Stefan Edman är på sitt allra bästa berättarhumör och serverar mängder av nyttiga, spännande och roliga kunskaper på ett lättsamt och poetiskt språk. Jan Töves mästertliga fotokonst skildrar Bohuskusten från perspektiv och vinklar du aldrig tidigare upplevt – storm och stiltje, sol och snö; människorna, kulturen, naturen.

INBUNDEN, 215x265 MM, 304 SIDOR

129:-

Jesper Lundqvist & Marcus-Gunnar Pettersson **Rädslorna**

Henrik är trött på Rädslorna. Kanske skulle det bli bättre om någon ny flyttade in hos dem? Någon som inte är Ängslig, Ilsken eller Rädd för allt. När Ordning och Reda dyker upp verkar allt lovande, men en dag ber de Henrik att göra sig av med Rädslorna. Allt blir tomt och tråkigt. Det känns inte alls bra. Ska Henrik våga göra som han själv vill och släppa in Rädslorna igen?

Rädslorna är en skruvad och samtidigt varm och tänkvärd bilderbok. Vilka är vi egentligen utan alla våra känslor?

INBUNDEN, 190x240 MM, 40 SIDOR

votum.
VOTUM & GULLERS FÖRLAG

Beställ på order@votumforlag.se
eller 054-15 16 18
Se alla böcker på www.votumforlag.se
Frakt 39:-/beställning.

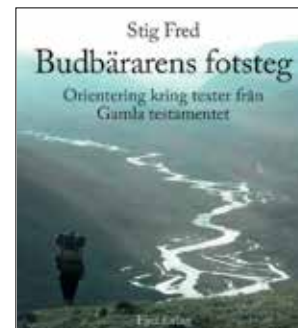

Speja Förlag

Nytt kyrkoår!

Evangeliebokens samtliga 223 GT-texter finns kommenterade i böckerna **Ett ljus på min stig** och **Budbärarens fotsteg**. Skicka e-post eller ring om du vill veta mer och för att beställa.

250 kr

150 kr

Paketpris för båda böckerna 300 kr.

e-post: fred.stig@telia.com

Telefon: 042-14 03 49 eller 070-250 59 62.

www.stigfred.se

Ren näsa, helt enkelt!

Näskannan RHINOHORN™

- fri andning
- hälsosamma bihålor
- tar bort pollen och damm
- tar bort slem
- miljövänlig

Finns även för barn
4-12 år

Beställ via butik.yogacentrum.com eller på apotea.se

YOGACENTRUM

www.yogacentrum.com

Personliga möten med omtanke

**Vätterbygden
Ankarbergs**

BEGRAVNINGSTJÄNST

www.begravningstjanst.com
tel 036-71 02 50

 Casell

BEGRAVNING
www.casellsbegravningsbyra.se
tel 036-100 600

 LINDSTRÖMS
BEGRAVNINGSBYRÅ

www.lindstromsbegravningsbyra.se
tel 036-13 70 11

En del av Klarahill

Porträtt **Louise Hoffsten**

**”Jag återska
mig själv h**

A portrait of Louise Hoffsten, a woman with light-colored hair pulled back, wearing a dark sweater over a light-colored hoodie. She is looking directly at the camera with a slight smile. The background is dark and out of focus.

Dagarna med de andra i
Så mycket bättre blev ett
fredsprojekt i det lilla,
tycker Louise, där de kunde
mötas tvärs över alla
genre- och åldersgränser.

Karriären har varit långt ifrån spikrak, Louise Hoffsten har tagit ut svängarna och trampat stigar mellan ljus och mörker, från blues till visa till pop till Mello. Ändå tycker hon att *Så mycket bättre* är bland det tuffaste hon varit med om som artist.

TEXT: MATS KARLSSON FOTO: MARCUS GUSTAFSSON

par
ela tiden”

FORTS. ►

För fem år sedan gick hon till final i Melodifestivalen med låten *Only the dead fish follow the stream*. I fjol kom plattan *Röster från mörkret*, en samling nattsvarta skillingtryck skrivna för hundra år sedan av sjuka och lytta, utstötta och marginaliserade. Louise Hoffsten har aldrig väjt för svåra karriärval.

Nu är hon aktuell i *Så mycket bättre*. Att stå framför de andra artisterna och framföra deras låtar, det var såå nervöst! Vi spelade in under en och en halv vecka, och sömn kunde man bara glömma. Det var också tufft, men vägdes upp av den goda stämningen, det var mycket kärlek och omtänksamhet, säger Louise Hoffsten.

Engagemang som *Stjärnorna på slottet*, *Så mycket bättre* och *Melodifestivalen* kan tyckas stå i skarp kontrast mot den blues och de visor som Louise Hoffsten blivit känd för. Men hon ser ingen motsättning, även om fans rynkade på näsan när hon ställde upp i Mello.

Men *Only the dead fish follow the stream* – titeln lånad från ett klotter i tunnelbanan – är ingen kompromiss, hon står helt och hållet för låten och budskapet. För Louise Hoffsten triggas av utmaningar och har aldrig gjort det lätt för sig.

Någon perfektionism har hon aldrig sökt, vare sig musikaliskt eller privat.

– Det är lönlöst att söka det perfekta i livet, det finns inte. Varför ska man jaga efter det? Tittar man på det musikaliskt är det också lönlöst. Och så har jag min ”funktionsvariation”, som det heter nu, och har vant mig vid att jobba med människor som är bra på de tekniska bitarna, så att vi kan skapa tillsammans med det som står till buds. Där hjälper min envishet.

TVÅ BÖCKER har hon skrivit, först *Blues* 1998 om hur hon drabbades av MS som 30-åring, och hur hennes man lämnade henne. För fyra år sedan kom *En näve grus*, om hur det gått sedan dess. Hon skriver om sprickorna och gruset, det som skaver i livet, om utmärkena där hon hellre vandrar än i den breda mittfåran.

Det är bara att tugga i sig. Väljer man bara de enkla alternativen i livet så möter man aldrig sig själv på allvar.

– Jag tror att alla har sitt kors att bära i livet, det är oundvikligt. Livskontraktet innehåller svårigheter som alla ska ta sig an. Man kan inte fly, med droger eller på annat sätt, man kan inte gå sin väg, säger hon.

– Jag känner mig väldigt lyckligt lottad. Visst är det knöligt ibland, men jag försöker

LOUISE HOFFSTEN

Gör: sångerska, musiker, författare.

Född: i Linköping, den 6 september 1965.

Familj: Maken Dan Bratt och snart 15-åriga sonen Adrian.

Aktuell: Medverkar i nya säsongen av *Så mycket bättre*, och med en ny *Sverigeturné*.

ta mig fram. Men alla har det knöligt då och då. Jag är tacksam att jag lever i Sverige, den bästa av världar, där det är lätt att få hjälp. Titta på hur det ser ut i världen – hjälp!

Både i livet och musiken har Louise Hoffsten vandrat rejält slingriga stigar mellan mörker och ljus. En dag blev hon kontaktad av prästen Lars Cederlöf vid Svenska kyrkans pilgrimscenter i Vadstena, som undrade om hon ville komma dit och prata och sjunga.

– Han hade läst om att jag har en egen kyrka i ett hörn av trädgården. Egentligen är det en friggebod, men där kan jag sitta och tänka och skriva.

FRÅGAN ÖVERRUMPLADE henne. Även om Louise Hoffsten är skeptisk till strukturer som kyrkan och religion så fanns något lockande. Efter viss tvekan tackade hon ja, och det ångrar hon inte i dag. Det blev dagar av

långa samtal och mycket skratt, hon glömde helt bort att spela.

Efter dagarna fortsatte de ha kontakt och Lars Cederlöf blev en god vän. Av honom fick hon armbandet Frälsarkransen, som skapats av Martin Lönnebo och har pärlor i olika färg, form och storlek. Det finns Gudspärlan, kärlekspärlor, en sorgepärla med flera, som ska inspirera till bön och eftertanke.

Men det var något fel med det hon fick. Det fanns två blå pärlor i stället för en, upptäckte hon. Bluespärlan!

Lars Cederlöf undrade också om hon inte är en pilgrim i själ och hjärta.

– Ja, kanske är jag en sökande människa men det är med andlighet är svårt. Vad är det? För mig är det något andligt att vara artist också, det är ett sökande.

ATT UMGÅS med de andra artisterna i *Så mycket bättre* tycker hon var ett bra exempel. De knöt starka band med varann under de tio dagar inspelningarna pågick, över ålders- och genregrensarna, med stor ödmjukhet.

”Ja, kanske är jag en sökande människa men det är med andlighet är svårt. Vad är det? För mig är det något andligt att vara artist också, det är ett sökande.”

visor. Men då skrek en av nunnorna: ”No, Louise! We wanna hear the blues!”

I samband med *Så mycket bättre* ger sig Louise Hoffsten ut på turné igen. Det är inte ett självklart val, eftersom hennes sjukdom kan sätta käppar i hjulet. Men hon vill bara ställa in i yttersta nödfall. Publiken får ta henne som hon är, resonerar hon.

Med åren har hon blivit både långsammare och känsligare, medan musikbranschen blivit både snabbare och hårdare, skrev hon i *En näve grus*.

– Men jag kämpar på i min takt. Saker förändras, jag är över 50 och känner inga behov av att söka det jag gjorde när jag var 20. Ingen förväntar sig längre något, och det är jätte-skönt!

Hennes drivkrafter har skiftat genom åren och viktigast nu är familjen – maken Dan Bratt och snart 15-årige sonen Adrian. Ett viktigt mål är också att kunna fortsätta sjunga. Något annat har hon inte, ingen annan utbildning. Det är också ett skäl till att hon med åren blivit bredare som artist, och inte hållit sig bara till den älskade bluesen.

HENNES FAR och främsta förebild, jazzmusikern Gunnar Hoffsten, rådde henne att inte lägga alla ägg i samma korg, utan skaffa sig en bredd.

– Det är tack vare det jag har överlevt. Jag återskapar mig själv hela tiden, på olika sätt, med de få redskap jag har.

En annan drivkraft är att hålla sig vid liv. Det kan låta drastiskt, men med sjukdomen följer tunga depressionsperioder och självmordsfrekvensen bland MS-sjuka är hög.

– Det är också ett val, men jag vill leva. Jag tycker om livet! Man får göra det bästa av det. Jag har en familj, ett ansvar. Har man satt barn till världen har man det, jag vill inte vara en mamma som sviker. Men jag är inte unik på något vis, alla har sitt att kämpa med.

Att sjukdomen får sådan plats i medierna

● Den blå pärlan

Radbandet Frälsarkransen skapades av den förre biskopen Martin Lönnebo. Den blå pärlan, som Louise Hoffsten hade en extra av på sitt armband, är kallas för Bekymmerslöshetspärlan.

”Vi sveper in oss i bekymmerslöshetens blå kappa, tunn som ljuset, stark som kärleken.

Våra ögon speglar lek och äventyr, vi är barn av jorden och himlen”, skriver Martin Lönnebo.

Bekymmerslöshet och blues kan tyckas motsäga varandra, men kanske säger de två blå pärlorna intill varandra något om vikten av att släppa fram båda.

kan vara tungt, men det är också något Louise Hoffsten själv valt och tar konsekvenserna av. När hon blev sjuk för över 25 år sedan var medvetenheten låg och det fanns inga mediciner. Det pratades mycket om aids, men ingen visste något om MS. Louise valde därför att gå ut och berätta i tv.

– Det skulle inte gå att mörka, det skulle ju komma ut ändå förr eller senare. Det är klart att jag utnyttjade mitt kändisskap. Jag hade möjligheten att kunna berätta och påverka situationen för alla med sjukdomen, berättar hon.

– Det finns stunder när jag ångrar det, att jag i första hand inte längre är artisten Louise utan sjuka Louise. Det har ett pris, men människor är tacksamma att det finns någon som pratar om det.

Att det skulle finnas någon utgrundlig mening med att hon drabbats, som en del kring henne sagt, reagerar Louise kraftigt emot. Det finns ingen mening med lidande och olycka, men däremot kan man själv skapa mening genom att gå ut och berätta, menar hon. På så vis kan hon bidra till ökad medvetenhet och forskning som hjälper andra.

SJUKDOMEN DRABBAR hjärnan och centrala nervsystemet. Den är kronisk och degenerativ, nedbrytande. Även om den inte kan botas har det under åren kommit fram bromsmediciner, som Louise tar. Hon framhåller gång på gång den svenska vården och all den bästa hjälp man kan få, som gör det möjligt för henne att leva ett så normalt liv som möjligt.

– Man är inte bara en diagnos, man är inte mindre värd utan alla är värdefulla. Jag ser inte mig själv som sjuk, utan försöker se mig själv som väldigt frisk. Det slog mig när vi gjorde *Så mycket bättre*: ”Hjälp! Alla har sin diagnos”. *

Ett fredsprojekt i det lilla som gjorde världen en smula bättre, tycker Louise Hoffsten. Att musiken förenar.

Tidigare har hon varit med i *Stjärnorna på slottet*, där också en artist i taget står i centrum och det kan bli ganska självutlämnande. Glädje och tårar om vartannat, som under de omtumlande dagarna i Vadstena.

Men det var inte första gången hon försökte sig på en sorts andlig retreat. Många år efter att hon blivit sjuk kontaktades hon av en gammal kärlek. Han hade farit till Israel, där hans syster blivit nunna i ett kloster. Louise nappade, och det blev fina dagar med både skratt och djupa samtal med nunnorna, även om Louise aldrig seriöst övervägde att stanna.

– Jag frågade henne, syster Maria, om inte jag kunde bli med i kören, men hon genomskådade mig direkt. Hon förstod att den här tjejen aldrig kommer att gå i kloster, skrattar Louise.

– De andra nunnorna bad mig sjunga och jag försökte komma på något som passade i ett kloster. Till sist blev det några snälla folk-

Oni var knappt kontaktbar när han först kom till Hundstallet. Nu vågar han lita på både människor och andra hundar igen.

”När man ser hur människa och hund verkligen klickar blir man så himla glad och varm i hela kroppen.”

● Hundstallet

Hundstallet tar emot, vårdar och omplacerar hundar som varit illa eller saknar hem. Hundstallet Skåne drivs av den ideella föreningen *Hundstallet – Svenska Hundskyddsföreningen* i Åkeshov i Stockholm, som sedan starten för över hundra år sedan har tagit emot tiotusentals hundar och hjälpt dem att hitta nya hem.

Skåne är den första filialen, men långtgående planer finns för att även öppna ett stall i Göteborg.

Svenska hundskyddsföreningen är en ideell organisation, beroende av ekonomiska bidrag och annan volontärhjälp. Gå in på www.hundstallet.se för att se hur du kan hjälpa till.

Alla vovvar är värda ett riktigt hem

Alldeles för många hundar far illa, lämnas vind för våg eller står utan hem när en sjuk eller gammal ägare inte längre kan ta hand om dem. Hos Hundstallet får fler och fler omplaceringshundar få en andra chans. Fler och fler människor ser också värdet i att adoptera en omplacerad hund till ett riktigt hem och ofta också ett helt nytt liv.

VINDEN ÄR hård. Men de två kompisarna Easy och Oni bryr sig inte det minsta. De är på väg till den inhägnade rastplatsen.

– De här två har blivit riktiga bästisar, det är fantastiskt att se dem tillsammans, säger hundskötaren Alexandra Bojsen.

När Easy kom till stallet för fem månader sedan var han knappt kontaktbar. Han hade levt instängd i olika rastgårdar i flera år, släpptes aldrig ut på promenader och var till slut så apatisk att han ofta bara satt och stirrade in i gallret. Nu bor han i en box intill kompisen Oni, som en av åtta hundar som stallet för tillfället har hand om. Fem bor här i stallängan, två är hemma på prov hos eventuella nya ägare, en är placerad i ett jourhem.

– Målet är att hitta nya hem till dem alla. Och att hitta rätt person till rätt hund, säger Alexandra Bojsen.

HUNDSTALLET SKÅNE drivs av den ideella föreningen Hundstallet – Svenska Hundskyddsföreningen i Stockholm. Sedan starten har 15 hundar kommit hit och fem av dem har hunnit flytta till nya permanenta hem. I nyrenoverade lokaler, en stallänga som delas med föreningen Djurens vänner, ryms nu nio rejäla boxar med rastgårdar och en extra box för tikar med valpar eller för den som är sjuk.

– Vi gör allt för att de ska ha det bra här och få så mycket uppmärksamhet som bara är möjligt, säger Alexandra Bojsen.

Tre ordentliga promenader om dagen, mat, lek och gos. Boxarna rengörs, filtarna och mattorna tvättas. Klorna klipps, pälsarna duschas och veterinären ser till att de är friska. Dagarna går i ett för de fem anställda

och de viktiga volontärer som regelbundet kommer hit och hjälper till. Det är inget glidarjobb, men det bästa tänkbara, säger Alexandra Bojsen. Tidigare jobbade hon som djurskyddsinspektör på Länsstyrelsen och hon är både utbildad hundinstruktör och hundproblemsutredare.

– Men att jobba med omplaceringshundar har länge varit min dröm. Jag älskar mitt jobb, säger hon.

På sikt hoppas hon och kollegerna kunna ta emot bortsprungna hundar och hundar som polisen behövt omhändertaga för att de vanvårdats eller anses samhällsfarliga. Men än så länge är alla hundarna i stallet privata omplaceringar, där ägaren eller någon närstående själv hört av sig.

– Det har handlat om dödsfall, om separationer eller att det kommit in barn i familjen. Och om levnadsförhållanden, att ägaren blivit bostadslös, säger Carolin Lenart, som är utbildad djurvårdare.

PÅ GRINDEN till boxarna är lappar uppsatta som talar om ifall det är fritt fram att gå in, också för volontärerna.

– Vissa kan vara otrygga i början. Innan vi lärt känna hunden är det bara personalen som går in till dem, säger Alexandra Bojsen.

Alla hundar är olika, med egna erfarenheter i bagaget. Blandraserna Tindra och Stjärna delar box och är oskiljaktiga. Små, busiga och gosiga, men osäkra. Amstaffen Castro tycker om alla människor, medan Emil – en stor, vit amstaffblandning – gärna vill umgås, men inte gillar att vem som helst kommer in i hans box.

– Han har varit här länge. Det är svårare att hitta nya hem till en amstaff, vet vi av erfarenhet. Precis som med Easy skär det i mitt hjärta att han fortfarande är kvar här efter så många månader, säger Alexandra.

En av hennes arbetsuppgifter är att träna de nyinflyttade vännerna.

Något som kräver tid, och tålmod.

– Många är inte särskilt kontaktsökande i början. Promenad, tycker de, är att släpa runt på människan.

Men ingen hund är för gammal för att lära och lära om, betonar hon.

– Vi hade en hund som var rädd för män. Nu är hon så nöjd med livet – hos en äldre herre.

ALEXANDRA BOJSEN har följt upp de omplaceringar som Skånestallet hittills har gjort. Och de verkar ha gått bra, allihop.

– När man ser hur människa och hund verkligen klickar blir man så himla glad och varm i hela kroppen.

Ute på rastplatsen har Oni och Easy rullat runt, lekbitits och jagat varandra kors och tvärs. Det är dags för dem att gå in och låta de andra hundarna få busa och nosa på alla spännande dofter vinden för med sig.

– Easy drog som en tok när han kom. Nu kan man gå med kopplet runt ett enda finger utan bekymmer.

Alexandra tittar stolt på de lekande hundarna.

– De är verkligen värda att få ett riktigt bra hem. Det är de alla.

HANNA WELIN

EN DAG I HUNDSTALLET

7-9: Alla hundarna får komma ut på varsin kortare morgonpromenad, de som får vänta på sin tur släpps ut på sin rastgård så länge. Alla får ett mål mat. Boxarna rengörs, mattor och filtar tvättas.

9-12: Promenad med varje hund på minst en halvtimme.

13-16: Promenad med varje hund på minst en halvtimme.

17: Andra målet mat.

18-21: Dagens sista promenad. De hundar som går utförst får komma ut på en sista kvällskiss innan lampan släcks för kvällen.

Hela dagen: Gos, lek och träning. Tvätt, kloklipp och pälsvård. Träffar med eventuella intressenter, veterinärbesök, volontärutbildningar och administration.

Christoffer Lindhe vaknade upp till beskedet att båda hans ben och ena armen var borta. Han var 17 år – men vägrade knäckas. Två år efter olyckan simmade han i Paralympics. Idag är han småbarnsförälder och har utvecklat en fotprotes som gett både honom och hundratals andra ett friare liv.

Olyckan väckte tävlingsinstinkten

EN SMÅKYLIG julnatt, 2006. Christoffer Lindhe och hans kompisar hängde på en bilutställning i Varberg. Christoffer, som vaknat tidigt, ville gå och lägga sig före de andra. På väg tillbaka till tältplatsen la han märke till tre killar som tycktes följa efter honom. Han tog vägen över järnvägsspåret och ökade takten.

En timme senare ligger Christoffer raklång över spåret. Pannbenet är spräckt, troligen har han snubblat och slagit huvudet i rälsen. Lokföraren hinner inte bromsa. Benen kapas direkt, vänster arm när kläderna fastnar i hjulen.

Det kunde ha varit slutet. Statistiskt borde det också ha varit det. När tre kroppspulsådror är av förblöder du snabbt.

– Det känns fortfarande överkligt att tänka på. En av läkarna sa att det är en procentchans att överleva under de här omständigheterna, säger Christoffer Lindhe.

MEN PROGNOSEr och sannolikhet har bara haft bäring på ett enda sätt för Christoffer: som faktorer att motbevisa.

Det är bråda dagar. Christoffer Lindhe har lämnat sin nyförlösta sambo, sin två veckor gamla dotter och tvååringen hemma i Halmstad, för en protesmässa i Köpenhamn.

Han är klädd i skjorta och shorts. Långbyxor är bökiga att dra på, men framförallt döljer de proteserna. Och varför skulle han inte vilja visa dem?

– Det är bättre att låta alla se varför jag halftar. Då ger de mig också mer space så jag slipper riskera att någon råkar stöta till mig.

Nu sicksackar han mellan föreläsningar, kundmöten och montern där han visar proteserna från egna företaget Lindhe Xtends.

– För mig är det viktiga att efterlikna människokänseln, och det gör den här foten på ett

helt annat sätt än andra, säger han och tar upp ett provexemplar ur kartongen.

Christoffers egen frustration över stela och oböjliga protesfötter tog honom hit. Redan under utbildningen till civilingenjör började han jobba med att ta fram material och tekniker för större flexibilitet och böjlighet i sidled, som gjorde det möjligt att balansera på ojämn mark. 2015 blev prototypen godkänd och sedan dess har hundratals proteser sålts både i och utanför Europa.

– Mitt mål är att se till att alla får chans att testa dem. Du ska inte behöva leva med begränsningar som du inte hade behövt ha.

NÄR 17-ÅRIGE Christoffer verkligen förstod vad som hade hänt, att hans ben var kapade över låren och armen en bit nedanför axeln, såg han sig själv som ett kolli. Han kunde inte ens rulla över på sidan i sjukhussängen. Det fanns inget annat än smärta och förlorade drömmar – och brutala begränsningar

Hoppet kom genom en film om amerikanen Cameron Clapp som varit med om en nästan identisk tågolycka och nu både kunde gå, springa och åka skidor med sina proteser. Kanske fanns det trots allt fortfarande ett liv där ute?

– Min tävlingsinstinkt vaknade. Kunde han så kunde jag.

”Kroppen visste direkt hur den skulle kompensera. En kille som var där sa på skämt ’Det blir Paralympics nästa för dig’”.

Mot slutet av den halvårslånga rehabiliteringen fick Christoffer, som tävlingssimmar på elitnivå, hoppa i sjukhusbassängen. Än i dag kan han inte förklara hur, men redan under det där första doppet behärskade han de fyra simsätten. Han var i sitt rätta element.

– Kroppen visste direkt hur den skulle kompensera. En kille som var där sa på skämt ”Det blir Paralympics nästa för dig.”

Det var förstås omöjligt. Just därför bestämde han sig. Två år efter olyckan tävlade Christoffer Lindhe i OS i Peking.

– Det här var startskottet för min ”det går”-inställning. Så länge jag tror på det så går det.

CHRISTOFFER HAR en klar blick, rösten är mjuk och leendet stort. Han utstrålar den framgångssaga han berättar om. Den verkliga historien rymmer förstås också smärta, hinder och ständig motvind. Men för Christoffer betyder motgångar problem som måste lösas.

– Egentligen har det varit tuft hela tiden. Men det som verkligen betyder något är hur du hanterar det, en insikt jag hade med mig från idrotten. Inte ens när det var jättejobbigt gav jag mig, och det gjorde ju att jag blev bra. Jag fortsätter helt enkelt tills jag löser problemet.

Kanske har kampviljan och den mentala inställningen också med Christoffers pappa att göra. Han genomgick en hjärttransplantation när Christoffer var sju.

– Jag såg tidigt hur pappa fick kämpa. Han klagade aldrig utan var den som bet ihop och körde. Självr är jag dessutom mer positivt lagd än vad han är. Jag är optimist ända in i själen.

Men ensam är sällan stark, hur driven och optimistisk man än är. Vännerna vek aldrig från 17-åringens sida. Dåvarande flickvännen var en stor trygghet, liksom kompispånget hemma i Ulricehamn. Det spelade ingen roll vad de hade i kikaren, Christoffer skulle med. Var helgens fest på tredje våningen utan hiss, då bar de helt enkelt upp honom i rullstolen.

Han borde inte ha kunnat överleva. Och det borde ha varit omöjligt att lyckas ta sig till OS i Peking. Men för Christoffer Lindhe är motgångar bara problem som måste lösas.

FOTO: JOI GRINDE

– Jag tror inte att de förstod hur avgörande de var för mig. Än i dag är de mina närmsta vänner.

Att han bodde i en liten stad spelade roll, menar han. Så gott som alla i samma ålder kände varandra och när han kom tillbaka till gymnasiet i rullstol visste de också varför.

– För mig var det jätteviktigt att människor kände till vad som hänt. Att jag var som de, jag hade bara råkat ut för en olycka.

MEN MÅNGA i skolan var osäkra på hur de skulle bemöta honom.

– Kort före min olycka gick en av mina kompisars pappa bort i cancer. Jag påminde mig om hur jag själv var då, att jag inte heller visste vad jag skulle säga.

Christoffer gjorde upp en strategi: Han

skulle ta initiativet. Det fungerade. Efter en vecka släppte den stela stämningen och folk vågade prata med honom igen.

– Det var väldigt skönt för mig, en trygghet jag sedan hade i ryggen. Utifrån den kunde jag växa och vara den här öppna killen.

IDAG har Lindhe Xtend fem anställda. Christoffer kör bil och flyger till möten, och tack vare proteserna går det att promenera i skogen med familjen. Med en specialdesignad och mjukstoppad arm kan han byta blöjor på sina döttrar. Men även för honom är det svårt att hitta lösningar på allt. Det är småsaker som ställer till det, som när dottern skriker efter nappen, när han själv krupit till sängs utan sina proteser.

– Det tar tjugo minuter att ta på sig dem

Allt måste ligga nära så att jag kan nå det med högerarmen. Jag får mycket hjälp av min sambo för att det ska fungera.

MARTINA OCH Christoffer träffades på Ulricehamns enda nattklubb ett år efter olyckan. Sedan dess har de stått vid varandras sida.

– Jag klarar mig inte helt själv, särskilt inte utomhus. Nedförsbackar är särskilt svåra. Men jag har både Martina och en grupp andra personer som hjälper mig, så där obemärkt att jag knappt ens märker det.

Bitterheten har aldrig getts chans att gripa tag. Men han minns det destruktiva ältandet den första tiden innan han såg filmen.

– Det som Cameron Clapp betydde för mig hoppas jag nu kunna betyda för andra.

HANNA WELIN

JENSEN & STOLTZ
BEGRAVNINGSBYRÅ
VACKRA AVSKED

*"Vi arrangerar inte begravningar,
vi skapar vackra avsked"*

www.jensenstoltz.se

042 - 13 09 88
Jour dygnet runt

VACKRA SJALAR TILL DIG & KÖREN

Sjalar i regnbågens alla färger av fina naturmaterial

Vi har Sveriges största sortiment av kvalitetssjalar!

Besök vår webbutik!

Snabba Leveranser

www.sjalbutiken.se

0739-53 34 38

*Många härliga pepparkaksbak
önskar vi dig och dina nära!*

formina.se - Sveriges roligaste pepparkaksformar fr 14 kr/st

Ge hopp till kyrkan i Syrien

*"När vi ger bröd till någon
är Kristi kärlek skrivet på det."*

GHASSAN, KYRKOLEDARE, SYRIEN

BG 900-3054 Swish 900 30 54
Märk din julgåva: "Hopp18A"

OpenDoors

I tjänst för världens förföljda kristna

**Patientavgift 200 kr,
frikort gäller.**

Alla patienter är välkomna
oavsett var du är listad.

**DOKTOR SPANGSBERGS
MOTTAGNING**

Roskildegatan 4.
252 21 Helsingborg
www.spangsberg.se

Allmänläkare, Privatläkare

042-12 40 90

Telefontid måndag till fredag 08.00-13:00
samt måndag, tisdag och torsdag 14:00-16:00.

DROP IN 8.00-10.00

www.spangsberg.se

- Vi har god samverkan med privata och offentliga specialister.
- Naturligtvis har vi modern utrustning såsom ultraljud, EKG, provtagningsanalys och vi utför vaccinationer.
- Läkarintyg utfärdas till körkort/trafikkort, sjöfartsintyg/manilaintyg och försäkringar.

”Det känns i hjärtat att få ett kvitto”

Patrik Filipsson är diakon i Köpings pastorat, som ligger i Västerås stift. Här jobbar han med barn och unga, trots att han själv aldrig var i kyrkan som liten.

Vad gör du på jobbet?

– Jag är enhetschef för barn, ungdom och diakoni i pastoratet. Så det blir en hel del personalärenden och verksamhetsfrågor. Dessutom är jag diakon med inriktning på barn, ungdom och krishantering. Jag jobbar mycket på högstadieskolorna och gymnasiet. Där har jag både det jag kallar för ”drälliverksamhet” och stödsamtal och så jobbar jag med ART, aggression replacement training. I församlingen jobbar jag med konfirmationer och kyrkans LAN, som är en del av ungdomsverksamheten.

Hur blev du diakon?

– Jag kommer inte från en kyrklig familj eller

så och hade inte alls tankar på att bli diakon. Jag gick naturteknisk linje på gymnasiet. Men jag började hänga i kyrkan efter konfirmationen. Jag, som var van vid en ganska hård miljö, tyckte om sättet man var mot varandra. Jag gick jag Svenska kyrkans grundkurs och då fick jag inblick i vad en diakon gör och tänkte: det är jag! Nu har jag varit diakon i 18 år.

Vad är roligast?

– Att jag känner att jag gör skillnad. Mest till min rätt kommer jag i krisarbete. Jag har utbildat mig mycket i krispsykologi. Det är så mycket här och nu. Varje ord och varje gest vägs på guldvåg. Man måste vara totalt närvarande och lyhörd.

Vad är svårast?

– När barn och ungdomar får illa. Det kan handla om övergrepp eller mobbing. När jag möter det gör det ont i mig. För att klara det har jag med åren utvecklat ett slags tillstånd som jag går in i. Mina närmaste kan märka när

jag gått in i den rollen. Det är en överlevnadsstrategi för mig. Jag har alltid diakonskjorta på mig, den är som en slags rustning i de lägena. Och det blir tydligt varför jag är där.

Finns det nåt ögonblick i jobbet du aldrig kommer glömma?

– Mitt jobb är ju inte som att bygga ett hus eller så, jag vet inte i skeendet om det jag gör faktiskt gör skillnad. Men efter en tid kan jag ibland få ett kvitto. Nån säger till mig att om jag inte hade gjort det jag gjorde för dem skulle de inte ha orkat fortsätta. Och det känns i hjärtat.

För 18 år sedan drog jag igång en ungdomsfestival här i Köping. De vuxna hade nåt som kallades för grisfesten, med öltält och sånt, men barn och unga hade ingen plats där. Så vi startade en barn- och ungdomsfestival. Den lever vidare och varje år har den 15-20 000 besökare. Den är jag väldigt stolt över.

HANNA WALLSTEN

Finnåkers kursgård

som hemma fast bättre

LÄGER, MÖTEN, VILA OCH MÅLTID

tel. 0581-62 60 00 • e-post:info@finnaker.se • www.finnaker.se

DeLA – en unik butiksidé

HELA MÄNNISKAN vinnare av 2018 års Klimatpris – DeLA, en unik butiksidé.

Sedan 2012 delas Klimatpriset ut till framstående och innovativa satsningar inom energi- och klimatområdet i Jönköpings län. I år står Hela Människan med sin satsning "DeLa – Diakonalt Effektivt Livsmedelsansvar" som vinnare. Motiveringen från Länsstyrelsen löd:

Vinnaren av årets Klimatpris är ett gott exempel på hur lokalt engagemang och smart resurshållning bidrar till att Jönköpings län blir ett Plusenergilän. Genom att ta tillvara på livsmedel, som annars skulle gått till svinn, skapas förutsättningar för en lokal hållbar utveckling samtidigt som vi minskar klimatutsläppen. Satsningen på Diakonalt effektivt livsmedelsansvar visar framgångsrikt att det går att kombinera ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet.

SOM EN del av Hela Människan som står bakom projektet ville Jönköpings församling såklart uppmärksamma vinsten med en blomma och tacka för allt det goda och viktiga arbete som de gör.

DeLa-butiken på Österängen är en unik butiksidé som genom att ta hand om och förädla livsmedel som annars skulle gått till svinn i matbutikerna istället säljer livsmedlen vidare i butiken till en mindre peng.

Butiken har funnits i lite mer än ett år och flera av deltagarna har varit med sen start. Medarbetarna som är tio till antalet, har olika typer av anställningar och arbetstränar i butiken. Två av deltagarna är Annica Brandt, som började arbetsträna tio timmar i veckan i butiken efter en längre sjukskrivning och nu ett år senare arbetar heltid, något hon är väldigt glad för, samt Elisabeth Wallin som är volontär. Både uttrycker en enorm stolthet och glädje över att arbeta i butiken.

– Det bästa med att arbeta här är glädjen att kunna hjälpa andra människor som är ekonomiskt utsatta och kan bidra till en lite bättre livssituation. Ekonomiskt utsatta kan söka medlemskap hos oss så att deras pengar räcker lite längre, samtidigt som det möj-

Från vänster: Bengt Olsson, kyrkorådets ordförande, Gunnar Dahlqvist, Föreståndare och grundare av DeLA, Linda Wennerholm, diakon och församlingsutvecklare i diakonalt arbete och Ann Aldén, kyrkoherde.

Annica Brandt och Elisabeth Wallin, DeLA.

liggör att vi kan ta hand om vår jord och hjälpa varandra till att få ett bättre samhälle, berättar Annica Brandt.

BUTIKEN TAR emot produkter, torrvaror, trasiga förpackningar, varor med kort datum, frukt

och grönsaker och mycket mer. Varor som annars hade slängts men som nu kan säljas till en lägre peng. Arbetet i butiken är väldigt motiverande berättar de vidare då arbetet går hand i hand, eftersom vi både kan tillgodose den enskilda människan och miljön. Det går hand hand i hand, fortsätter de. Helheten är viktig. Elisabeth, som är pensionär, arbetar en förmiddag i veckan och hjälper till och förädlar produkterna och ser till att de kan säljas vidare.

– Det är så roligt att vara här och vara en del av allt detta, man lär sig så mycket om sig själv, men även om andra och även mycket om produkterna, exempelvis alla grönsaker vi får in. Visste ni till exempel att om ett ägg går sönder i en äggkartong så slängs hela

"Det bästa med att arbeta här är glädjen att kunna hjälpa andra människor som är ekonomiskt utsatta och kan bidra till en lite bättre livssituation."

paketet även om de andra är hela? Otroligt slöseri! Här kan vi förädla och packa om och istället sälja vidare produkterna. Som privatperson blir man också mer medveten och kunna använda det man har hemma – minska svinn och ta vara på det man har. Det är viktigt!

BUTIKEN ÄR öppen för alla att handla i och butiken har öppet måndag, onsdag och fredag.

– Alla ska kunna känna stolthet och kunna handla här och bidra till miljön. Att göra en insats och känna stolthet som kund att handla här och bidra till samhället, avslutar Elisabeth Wallin.

CECILIA BORGLIN

Gudstjänster i jul, nyår och

JULAFTON 24 DECEMBER

BYMARKSKYRKAN

- Kl. 10.00 Samling vid krubban
Präst: Martin Ahlqvist.
- Kl. 17.00 Julbön
Jill Svensson, sång.
Präst: Martin Ahlqvist.

DALVIKSKYRKAN

- Kl. 11.00 Samling vid krubban
Sång av Filippa och Tina Moberg.
Präst: Martin Fredh.

EKHAGSKYRKAN

- Kl. 17.00 Julbön
Cantilena och familjen Sparf
Präst: Nina Palmgren.

GRÅSHAGSKYRKAN

- Kl. 10.00 Samling vid krubban. Veronica
Frendin, Edward Eklöf med
familj. Präst: Karin Hagberg.

JÄRSTORPS KYRKA

- Kl. 17.00 Julbön. Pauline Ågren, sång
Präst: Claes Dahlquist.

KRISTINE KYRKA

- Kl. 11.00 Samling vid krubban
Barnkören.
Präst: Emelie Wettermark.
- Kl. 17.00 Julbön
Peter Hjalmarsson, sång
Präst: Pär Sjöstrand.

- Kl. 23.00 Julnattsmässa
Gospelkören Adoremus.
Präster: Richard Thörn
och Pär Sjöstrand.

LJUNGARUMS KYRKA

- Kl. 11.00 Samling vid krubban.
Sång av barn. Vi bygger
julkrubban tillsammans.
Präst: Cecilia Sjöberg.

- Kl. 23.00 Julnattsmässa
Ungdomskör, solister och komp.
Präst: Cecilia Sjöberg.

RÅSLÄTTS KYRKA

- Kl. 11.00 Levande julkrubba.
Barnköreerna.
Präst: Fredrik Hollertz.

SANNA KYRKA

- Kl. 11.00 Julbön
Präst: Kjell Danfors.

SOFIAKYRKAN

- Kl. 11.00 Familjejulbön. Julspel med
många medverkande
bl.a. Sofia flickkör.
Präst: Emma Janerheim.
- Kl. 17.00 Julbön. Magnus Jonsson,
trumpet.
Präst: Ann Aldén
- Kl. 23.00 Julnattsmässa. Kórgrupp
ur Gråshagens Kyrkokör.
Präster: Hans Boeryd
och Emma Janerheim

JULDAGEN 25 DECEMBER

DALVIKSKYRKAN

- Kl. 7.00 Julotta
Dalvikskyrkans kör –
julsånger vid Kyrkkaffet.
Präst: Martin Fredh.

EKHAGSKYRKAN

- Kl. 7.00 Julotta
Kórgrupp. Grötfrukost.
Präst: Nina Palmgren.

GRÅSHAGSKYRKAN

- Kl. 7.00 Julotta
Tvärflöjt av Ingmar Badman
Präst: Kjell Gustafsson.

JÄRSTORPS KYRKA

- Kl. 6.00 Julotta
Åsa Brolin, sång.
Präst: Claes Dahlquist.

LJUNGARUMS KYRKA

- Kl. 7.00 Julotta.
Peter Hjalmarsson, sång.
Präst: Fredrik Hollertz.

KRISTINE KYRKA

- Kl. 7.00 Julotta. Kyrkokören.
Präst: Richard Thörn.

RÅSLÄTTS KYRKA

- Kl. 11.00 Juldagsmässa.
Kör för alla.
Präst: Fredrik Hollertz.

SOFIAKYRKAN

- Kl. 11.00 Högmässa. Sofia kyrkokör.
Präster: Karin Hagberg och
Kjell Gustafsson.

ANNANDAG JUL 26 DECEMBER

KRISTINE KYRKA

- Kl. 11.00 Högmässa.
Cecilia Sjöblom, sång.
Präst: Thomas Sjöberg.

SOFIAKYRKAN

- Kl. 11.00 Högmässa.
Präster: Martin Ahlqvist
och Tojje Wirén.

ÖSTERÅNGSKYRKAN

- Kl. 16.00 Mässa.
Öppet julfirande efteråt.
Präst: Kjell Danfors.

Trettondedag jul

NYÅRSAFTON 31 DECEMBER

DALVIKSKYRKAN

Kl. 16.00 Ekumenisk nyårsbön
Gemensamt för kyrkorna
på västers höjder.
Linda Sandström och
Christina Petersson, musik.
Martin Ahlqvist predikar.

KRISTINE KYRKA

Kl. 17.00 Musik vid nyår.
Nina Åkerblom Nielsen, sång,
Ewa Ljungberg flöjt,
Erik Ottosson kontrabas.

RÅSLÄTTS KYRKA

Kl. 16.00 Nyårsbön. Jill Svensson, sång.
Präst: Cecilia Sjöberg.

SOFIAKYRKAN

Kl. 17.00 Musik med nyårsbön
"Henningson och Glans".

NYÅRSDAGEN 1 JANUARI

Kl. 17.00 Ekumenisk mässa i Immanuelns kyrkan. Gemensam för Svenska kyrkan Jönköping och Ekumeniakerkorna i stan.

TRETTONDEDAG JUL 6 JANUARI

BYMARKSKYRKAN

Kl. 10.00 Högmässa
Präst: Agne Josefsson.

DALVIKSKYRKAN

Kl. 10.00 Högmässa
Präst: Martin Fredh.

EKHAGSKYRKAN

Kl. 11.00 Julens sånger
Körerna med instrumentalister
Präst: Nina Palmgren.

GRÅSHAGSKYRKAN

Kl. 10.00 Högmässa
Präst: Hans Boeryd.

JÄRSTORPS KYRKA

Kl. 16.00 Ljuskudstjänst med
efterföljande grötfest
i församlingshemmet
Präst: Claes Dahlquist.

KRISTINE KYRKA

Kl. 11.00 Högmässa
Präster: Emelie Wettermark
och Pär Sjöstrand.
Kl. 18.00 Julkonsert Oratoriekören
med musiker.

LJUNGARUMS KYRKA

Kl. 16.00 Gudstjänst.
Julspel. Körerna Lux och Aqua
och barn ur grupperna.
Julfest efteråt.
Präst: Cecilia Sjöberg.

SOFIAKYRKAN

15:00 Trettondagsmässa med
efterföljande julfest i Sofia-
gården, dans kring granen m.m.
Präst: Emma Janerheim.

ÖSTERÄNGSKYRKAN

Kl. 16 Mässa
Präst: Nina Palmgren

*För gudstjänster i
advent och mellandagarna,
se hemsidan och lokal-
pressen.*

LÖR 8 DECEMBER 17:00

Luciakonsert i samarbete med Lions Club, Jönköpings Lucia & Kören Nova, fritt inträde – kollekt till KvinnoTjejjouren. Gråshagskyrkan

SÖN 23 DECEMBER 18.00

Ro för själen med julens sånger, kören Viva med solister. Präst: Cecilia Sjöberg.

FRE 28 DECEMBER 16-18

Julöppet med servering i Råslätts kyrka. Vi avslutar 17.30 med en konsert med Ensemble Tre.

Julkrubbans historia

Ursprunget till bruket med julkrubbor tror historikerna kommer från krubbrelikerna som finns bevarade i Rom och framför vilka påvarna tidigare firade julnattsgudstjänsten. Legenderna säger att Jesu födelseplats som helhet fraktades till Rom, till krubbans egen kyrka Santa Maria Maggiore. I dag finns fem brädor kvar i kyrkan som anses komma från den ursprungliga platsen i Betlehem. Källor säger att det var 1291 som en munk på platsen byggde den första offentliga julkrubban.

Många har hört berättelsen om att det var Franciskus av Assisi som introducerade bruket av julkrubban när han 1223 i Greccio iordningsställde ett verkligt stall i ett julspel som framfördes för att föra tankarna till julnattens mysterium men forskarna är överens om att hans stall saknade den heliga familjen och därför inte kan räknas som en riktig krubba. Från 1400-talet var bruket i den katolska världen allmänt och man hade julkrubbor i hemmen som en del av julfirandet.

MISSIONÄRER VITTNAR om att i missionen var avbildningarna ovärderliga källor till spridandet av kristen tro med den pedagogiska finessen att betraktaren fick en bild framför ögonen. Julkrubborna tillverkades för att passa i olika världsdelar, i Japan hade figurer-

na asiatiska drag och i Afrika hade figurerna afrikanska drag.

Sveriges första julkrubba visades i Stockholm 1803 och det var den katolska församling som inbjöd allmänheten till att se både bibliska bilder och mekaniskt rörliga bibliska figurer. Det blev en succé och köerna ringlade sig långa från den katolska församlingen. Svenska kyrkans reaktion kan i efterhand tyckas märklig då man införde ett totalt förbud mot krubbor i kyrkorumen.

JULEVANGELIET LÄSTES men att avbilda figurerna var att gå för långt, det var helt enkelt katolskt. Som alltid med ett förbud så väcks intresset och seden fick ändå fäste i Svenska kyrkan. 1906 arrangerades den första svenskkyrkliga julkrubban på Ersta diakoniansanstalt och 1929 visades den första krubban i S:t Petri kyrka i Malmö. Från och med 1930-talet blev julkrubban mer och mer en självklarhet i Svenska kyrkans kyrkorum.

Trots sina pedagogiska finesser är julkrubban kanske inte så nära verkligheten som vi ofta tror. Det står i bibelordet att barnet lindades och lades i en krubba men inget om ett stall. När jag själv var i Betlehem fick jag en lokal tradition berättad för mig. Husen i staden som ligger på en kulle var så kallade sutteränghus.

”Trots sina pedagogiska finesser är julkrubban kanske inte så nära verkligheten som vi ofta tror.”

Familjen bodde på det övre planet och källaren gjordes större genom att man högg ut i klippan under. I källaren hade man djuren och på det sättet var också värmeförsörjningen fixad genom den kroppsvärme som djuren alstrade. När Josef och Maria kom för att sova hos sina släktingar i Betlehem fanns det helt enkelt inte plats för dem på övervåningen där familjen bodde så de fick flytta in där nere hos djuren.

DEN FÖRSTA pedagogiska finessen behöver inte suddas ut men en kan läggas till: Jesus går alltid längre ner, han föds i en källare i ett stall för att värma människor.

En bön i juletid som är skriven av biskop Martin Lönnebo: Mitt hjärta är en tom krubba, kom Herre Jesus Kristus.

MARTIN AHLQVIST

Lennart, 91, har varit på 85 julottor

På juldagens morgon är det dags igen: julotta för Lennart Johansson. Nummer 86 i ordningen.

LENNART TAR emot i lägenheten högt upp i ett av höghusen på Tokarp. På väggarna massor av lokal konst. Foto av hustrun Dorothy – som gick ur tiden för snart sex år sedan – framför en vas med friska rosor. Pelargoner på balkongen.

– Julgranen brukar jag ställa där också. Kul med gran och blommande växter i samma rum, skrattar han.

Minnet hos 91-åringen är det inget fel på. Namn på präster och andra Jönköpingsprofiler bubblar fram. Inte hälsan i övrigt heller. Lennart Johansson har ett idrottsförflutet; spelat fotboll, bandy och hockey. I slutet av kriget var han med och grundade IF Haga. Nu blir det trapporna upp hela vägen till lägenheten ett par gånger om dagen.

Men hur var det med julottorna, 85 stycken hittills alltså? Det började alltså 1932. Lennart var fem och mamma tyckte det var dags för julotta för sonen. Kyrkan i Ljungarum. Det var där de bodde. Kön ringlande lång utanför kyrkan före sex (man drog igång en timme tidigare då).

– Kyrkan var fullsatt, folk överallt. Och julgranar med levande ljus. Säkerhet tänkte man inte så mycket på då.

– Men det var högtidligt. Mamma bar självklart hatt.

I FJOL blev Lennart framkallad av Cecilia Sjöberg, präst i Ljungarum. Hon visste att Lennarts myckna julottefirande skulle uppmärksammas; Jönköpings-Posten hade gjort stor intervju som skulle komma ett par dagar senare. Också Kyrkans Tidning skrev litet senare om honom.

– Det blev väldigt många kommentarer, gamla kompisar hörde av sig.

Hela 85 julottor, nästan alla i Ljungarum. För det finns ett undantag:

– 1956 var jag nygift och kär. Dorothy tyckte vi skulle ta en promenad till Sandseryd kyrka. – Och det sa jag förstås ja till.

De bodde då på Roliasgatan på Strömsholm.

Men det är ju ett par mil från Sandseryd!? I kyla och midvintermörker. Invänder artikel-författaren. Lennart har inga minnen av att

Julotteveteranen Lennart i sitt ombonade hem.

FOTO: CECILIA BORGHINI

det var särskilt jobbigt. Kär som sagt.

Redan året efter var dock ordningen återställd. Ljungarum – som låg betydligt närmare – igen. Och så har det förblivit. Juldag efter juldag.

SEDAN LENNART Johansson blev änkeman har kyrkan blivit allt viktigare för honom.

– Vi är sex gubbar som sitter på samma bänkrad under gudstjänsterna.

Varanannen torsdag är det sopplunch under vintersången i S:t Olofsgården på Ljungarum. De missar Lennart inte.

– Vi brukar vara mellan 15 och 20 stycken.

Allt i kyrkan är han inte helt nöjd med. Nyöversättningen av Herrens bön till exempel. ”Vår Fader”, istället för ”Fader vår”.

– Lyssna på språkmelodin!

– När jag bråkar brukar Cecilia Sjöberg säga ”Lennart, det är andra tider nu – vi måste förnya oss”.

– Och det har hon väl rätt i. Men skall man förnya sig skall man väl göra det till det bättre?

SEDAN KRYPER det ändå fram att det kanske mest handlar om vana.

Ett Ljungarumsbesök för ett par år sedan blev dock mer dramatiskt än planerat. På väg ut rasade den annars kärnfriske Lennart ihop. Ambulans till Ryhov. Hjärtkrångel visade det sig. Det blev att stanna kvar några dagar – en

”Kyrkan var fullsatt, folk överallt. Och julgranar med levande ljus. Säkerhet tänkte man inte så mycket på då.”

pacemaker opererades raskt in.

Nu prisar han sjukvården:

– Allting var tiptopp.

Överhuvudtaget verkar han oförsämrat nöjd med tillvaron.

– Livet leker för mig. Jag önskar alla en sådan ålderdom som jag har.

SÅ HAR han fått se hur barn (två stycken), barnbarn (sju) och barnbarnsbarn (just nu sex) vuxit upp och blivit fler. Senaste barnbarnsbarnet döptes i början av november. I Ljungarum, till Lennarts glädje.

När Lennart Johansson började sin julottetradition var alltså kyrkan fullsatt. Så är det inte idag. Andra gudstjänster som julbön och midnattsmässa lockar.

Midnattsmässa? Skulle du inte pröva det...? undrar reportern försiktigt. Korkad fråga:

– Nej, nej! Aldrig.

ERIK LINDFELT

Att dela medmänsklighet

"Du är den första som besöker mig på flera veckor, förutom hemtjänsten då men de har alltid så bråttom ..."

O rden kom från en äldre man i samband med ett hembesök för några år sedan. Mannen i fråga hade med ålderns rätt fått svårt att gå i trappor. Huset saknade hiss, så nu satt han där i sin lägenhet, oförmögen att ta sig ut, med barn boende långt borta och med en krympande vänkrets till följd av åldrande och död.

I en analys publicerad i tidskriften *PLOS Medicine* jämförde amerikanska forskare ensamhet med andra kända hälsofador när det gällde risken att dö i förtid.

Enligt deras analys är ofrivillig ensamhet en lika stor riskfaktor för att dö i förtid som rökning och det är en större riskfaktor än fetma eller fysisk inaktivitet. Den ofrivilliga ensamheten i Sverige bara ökar, och hembesök är ett av många sätt att bryta den. Visste du att Svenska kyrkan under 2017 gjorde 114 000 besök?

ENLIGT EN av Svenska kyrkans kommunikatörer är "jul" i kombination med "ensamhet" några av de vanligaste sökorden på internet i september månad – redan då är rädslan för en ensam jul stor. Kyrkan är bra på att arbeta för att minska ensamheten – vi ordnar träffar, resor, samtalskvällar och gudstjänster med mera – verksamheter som bygger på gemenskap.

Men den organiserade verksamheten når inte alla, inte heller det uppsökande diakonala arbetet. Så det går inte att bekvämt luta sig tillbaka, när rapporter om ökande ensamhet

"Diakoni är i grunden en egenskap, ett förhållningssätt, som ska prägla kyrkan och församlingens sätt att leva – i kärlek, tjänande och gemenskap."

dyker upp och förlita sig på att det sköts av andra.

Inom diakoni betonar vi vikten av allas sårbarhet och delaktighet, uppgiften att vara mer medmänskliga. Att orka lite mer, att visa lite mer omsorg, att det får kosta på lite, lite mer.

"Diakoni är i grunden en egenskap, ett förhållningssätt, som ska prägla kyrkan och församlingens sätt att leva – i kärlek, tjänande och gemenskap." Citatet är hämtat från *Som en rörelse – på spaning efter diakoni i vår tid*, en ny bok om diakoni som vi båda har arbetat med.

LÅT DETTA få bli en påminnelse nu i jultid om att du är behövd. Just du kan göra skillnad för någon annan. Det kan vara allt från ett telefonsamtal till en avlägsen bekant som du vet inte har många i sin vänkrets, till att erbjuda en ensamkommande ung person boende för natten. Hjälps vi åt att leva diakoni blir också kyrkan mer levande. "Diakoni är församlingens bas och det som ger näring åt hela kyrkan. Om Kristus är huvudet för kyrkan är diakonin kyrkans lunga som syresätter hela kroppen."

VILL DU veta mer om hur du kan bidra? Kontakta gärna kyrkan där du bor!

KARIN AHLQVIST &
CHARLOTTE SÄLL